

Årsberetning 2013

Nordisk Informationskontor i Sønderjylland / Sydslesvig

Målsætning

Nordisk Informationskontor i Sønderjylland / Sydslesvig er oprettet i 1997. Der findes 8 informationskontorer i Norden, som er institutioner knyttet til både Nordisk Ministerråd og Foreningen Norden. Informationskontoret har flg. arbejdsområder:

- informerer om det officielle og frivillige nordiske samarbejde
- rådgiver om nordiske fonde og støttemuligheder
- arrangerer konferencer om nordiske, politiske temaer
- initiativtager til nordisk litteraturfestival – www.litteraturfest.nu
- tilbyder foredrag og kurser om nordiske emner
- koordinerer nordisk skolenetværk
- arrangerer nordiske koncerter og kunststillinger
- tilrettelægger læsekredse i nordisk litteratur og temadage
- formidler kontakt mellem Nordisk Råd / Nordisk Ministerråd og grænselandet

Profil

Hvert af de nordiske Informationskontorer har udarbejdet egen profil tilpasset de lokalområder af Norden, der arbejdes i. Fælles for kontorerne er, at de arbejder for at synliggøre og fremme nordisk samarbejde. Kontorerne formidler information om det officielle og det folkelige nordiske samarbejde, nordiske støtteordninger, nordiske samfundsforhold. Som supplement hertil tager kontorerne selv initiativ til – og organiserer en række nordiske projekter.

I dette efterhånden omfattende nordiske arbejde samarbejdes der med mange lokale organisationer, dvs. kontoret har lokalt et bredt netværk. Informationskontoret arbejder også på at formidle viden om Sønderjylland / Sydslesvig til det øvrige Norden. Alt dette sker – som oven for nævnt - gennem bl.a. festival, foredrag, konferencer, studiekredse, temadag, seminarer, forfatterturné, koncerter og kunststilling.

Økonomi og administration

Kontoret finansieres med et tilskud fra Nordisk Ministerråd, som kanaliseres via Foreningerne Nordens Forbund. Der ydes endvidere årligt et stort tilskud fra Sydslesvigudvalget. I 2013 har landsregeringen i Kiel bidraget med et tilskud til litteraturfestivalen. De fire sønderjyske kommuner yder også et samlet bidrag, og Flensborg By giver et tilskud. Samtlige projekter finansieres via fondstilskud, deriblandt Nordisk Kulturfond, Statens Kunstråd, Kulturdialog, Den A. P. Møllerske Støttefond og Rislum Fonden.

Informationskontoret har adresse på Flensborg Bibliotek, Norderstr. 59. Daglig leder af kontoret er Anette Jensen. I 2010 ansatte informationskontoret Ruth Valeur Faber som medarbejder på litteraturfestivalen. Hilde Eick er ansat på timebasis til at varetage bogholderiet.

Samarbejdspartnere

Informationskontoret har en lang række samarbejdspartnere: Dansk Centralbibliotek i Sydslesvig, Stadtbibliothek Flensburg samt en række biblioteker i regionen, SSW (Sydslesvigsk Vælgerforening), Dansk skoleforening for Sydslesvig, Foreningen Norden i Sønderjylland og Sydslesvig, SSF (Sydslesvigsk Forening), SdU (Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger), Center for Undervisningsmidler i Åbenrå, skoler syd og nord for grænsen. Kontoret samarbejder også med Kulturbüro, Stadt Flensburg, Nordpool (skandinavisk musikbureau) - slettes, Literaturhaus i Kiel, repræsentanter fra universiteterne i Kiel, Flensborg og Sønderborg og Regionskontoret Sønderjylland / Schleswig, Bov. Fra 2010 var informationskontoret en aktiv medspiller i projektet Kulturby 2017 i Sønderborg. - slettes

Bestyrelse

Svend Kohrt, formand for Foreningen Norden i Sydslesvig, formand for bestyrelsen

Anke Spoorendonk, minister for Justitz, Kultur og Europa i Schleswig-Holstein

Frode Sørensen, medlem af Sønderborg Kommune for S, tidl. minister og medlem af Folketinget og Seksmandsudvalget

Stephan Kleinschmidt, formand for Kultur- og Fritidsudvalg i Sønderborg Kommune, initiativtager til Sønderborg Kulturhovedstad 2017

Bente Dahl, tidligere MF og medlem af Nordisk Råd og Sydslesvigudvalget, medlem af Foreningen Nordens Landsstyrelse

Informationsvirksomhed

Generelt

Informationskontoret modtager og formidler information om det nordiske samarbejde, som kanaliseres gennem Nordisk Råd / Nordisk Ministerråd. Lederne af de Nordiske Informationskontorer afholder årligt et møde med direktørerne for Foreningerne Nordens Forbund og Nordisk Kulturfond. Her udveksles gensidig information. Møderne fandt sted

d.13. – 14. februar i København. Informationskontorerne deltog tillige i Nordisk Råds Session i Oslo i oktober.

Informationskontoret deltager i styrelsesmøderne i Foreningen Norden Sydslesvig og i kredsmøderne i Foreningen Norden i Sønderjylland. Lokalkredsene i Sønderjylland informeres løbende om arbejdet på Informationskontoret.

Informationskontoret henvender sig også til den brede offentlighed i Sydslesvig bla. via projekter og litteraturfestival.

Medier

Der er god kontakt til pressen i landsdelen, Flensborg Avis, og Jyske Vestkysten beretter løbende om informationskontorets aktiviteter. Og ikke mindst litteraturfestivalen har haft stor pressedækning. Foruden de nævnte aviser har der været artikler i Flensburger Tageblatt, Grænsen, Norden Nu, Lebensart, Flensburg Journal og i lokalbladene nord og syd for grænsen. Der blev afholdt pressemøder i forsommeren, hvor både dansk og tysk presse var til stede.

Pressemeddelelse sendtes til landsdækkende aviser og alle lokalaviser samt radio- og tv medier i DK og DE.

DR oplyste om festivalen, Norsk TV samt – slettes NDR dækkede enkeltprogrammer under festivalen.

Hjemmeside

Informationskontoret har adr.: www.nordisk-info.de

Litteraturfestivalen har adr.: www.litteraturfest.nu

Foredrag og artikler

Anette Jensen holder jævnligt foredrag om nordiske emner og skriver indimellem boganmeldelser til Flensborg Avis samt artikler med nordiske temaer - overvejende til Flensborg Avis, Grænsen og Norden Nu.

Nordjobb og Nordplus

Informationskontoret informerer om det frivillige nordiske samarbejde i regi af Foreningen Norden: Nordjobb og Nordplus. Det har imidlertid vist sig meget vanskeligt at etablere nordjobb i Sydslesvig p.g.a. de tyske skatteregler. Til gengæld er der ofte henvendelser fra danske skoler, som ønsker støtte til klasseudveksling i Norden.

Information om nordiske fonde

Kontoret har indledt et samarbejde med Nordisk Kulturfond, hvor kontoret ydes støtte for at afholde kurser i fundraising (se neden for). Kontoret fungerer tillige som såkaldt fondsfilial, hvor grupper, foreninger og skoler fra lokalområdet henvender sig og henter information om nordiske fonde. Denne kontakt har resulteret i adskillige projekter i lokalområdet med nordisk profil og kulturstøtte.

Projekter

I det følgende bringes oversigt over projekter og arrangementer i det forløbne år, hvor Informationskontoret har været initiativtager, medarrangør eller koordinator:

Norden og Europa – i finanskrisens tegn

Debataften med Anke Spoorendonk, Europaminister (SSW), Karen Ellemann, fhv. minister for Nordisk samarbejde, medlem af Nordisk Råd og Dagfinn Høybråten, fhv. præsident for Nordisk Råd, generalsekretær for Nordisk Ministerråd.

Norden betragtes ofte som en region og har udviklet sig til et forbillede, når det drejer sig om bl.a. demokrati, grøn vækst og arbejdsmarked. Finanskrisen har gjort sit til at drive de nordiske lande sammen, og interessant er det, at Norden ser ud til at klare krisen bedre end f.eks. de sydeuropæiske lande. Derfor kan man spørge: er der en særlig nordisk vinkel for et fremtidigt EU?

Der var fin tilslutning til arrangementet, bl.a. en gymnasieklasse fra København. I alt ca. 75 deltagere.

Neden for har du teksten på tysk – fra vores katalog, så det behøver du altså ikke oversætte☺

Skandinavien und Europa – im Zeichen der Finanzkrise

Diskussionsabend mit Anke Spoorendonk, Ministerin für Justiz, Kultur und Europa des Landes Schleswig-Holstein, Karen Ellemann, ehemalige dänische Ministerin für Nordische Zusammenarbeit und Mitglied des Nordischen Rats, sowie Dagfinn Høybråten, ehemaliger Präsident des Nordischen Rats, Generalsekretär des Nordischen Ministerrats Skandinavien wird häufig als eine Region betrachtet und hat sich zu einem Vorbild entwickelt, wenn es u.a. um Demokratie, grünes Wachstum und den Arbeitsmarkt geht. Die Finanzkrise hat dazu beigetragen, die skandinavischen Länder zusammenzuführen, und es ist interessant zu sehen, dass Skandinavien die Finanzkrise besser zu bewältigen scheint als z.B. die südeuropäischen Länder. Deshalb kann man sich fragen: Gibt es eine spezielle skandinavische Perspektive für die zukünftige EU? Können andere europäische Länder von Skandinavien lernen? I alt ca. 75 deltagere.

Litteraturfest.nu

Litteraturfest.nu er gennemført for fjerde gang d. 13. – 21. september 2013. Festivalen blev igen en succes med ca. 1800 deltagere til 20 arrangementer. I festivalugen turnerede 9 nordiske / danske / tyske forfattere i hele grænselandet og optrådte på 5 danske og 5 tyske biblioteker samt Literaturhaus i Kiel. Forfatterne læste også på de tre mindretalsgymnasier Duborg Skolen og A. P. Møller Skolen i Sydslesvig samt det tyske gymnasium i Aabenraa og Kurt Tucholsky Schule i Flensburg. Der blev læst og fortalt på skandinavisk og på tysk. Ved flere af de tyske arrangementer havde vi tolkning, når forfatterne ikke kunne begå sig på tysk. Festivalen blev åbnet i Andersen-Hüs i Risum-Lindholm, frisernes kulturhus med deltagelse af to forfattere: Steve Sem-Sandberg (Sverige) og Helene Uri (Norge). Festivalen sluttede på Dansk Centralbibliotek i Flensburg med deltagelse af tre forfattere, der alle var neominerede til Nordisk Råds Litteraturpris: Kim Leine (Danmark), Rosa Liksom (Finland) og Hallgrímur Helgason (Island). Kim Leine fik prisen tildelt i oktober ved Nordisk Råds Session i Oslo. De øvrige medvirkende forfattere var: Jonas T. Bengtsson, Annegret Friedrichsen og Katrine Marie Guldager (Danmark) samt Volker Kutscher (Tyskland). De mellemliggende dage turnerede alle forfatterne til biblioteker, skoler og kulturinstitutioner i grænselandet. Forfatterne havde i gennemsnit hver tre engagementer.

Åbnings- og afslutningsarrangement trak mange tilhørere, og også forfatterne skolebesøg var en succes. Vi havde ligeledes succes med læsekredsarrangement på Højskolen Østersøen med forfatteren Jonas T. Bengtsson.

Indbyrdes havde forfatterne god kontakt, vi samlede dem dagligt til frokost. Netop dette fremhævede forfatterne som noget vigtigt. En festival er også med til at skabe et vigtigt netværk blandt forfatterne. Derfor gjorde vi en del ud af at skabe gode sociale rammer for forfatterne, hvilket flere efterfølgende har honoreret ved at melde positivt tilbage. NDR, DR og Norsk TV var til stede med radio og tv reportager. - slettes

For arrangørerne har festivalen betydet et styrket og øget samarbejde henover grænsen, festivalens succes gennem fire år betyder, at den er permanent, og vi er allerede langt inde i planlægning af festival 2014. Internt mellem bibliotekerne, skolerne og arrangørerne er samarbejdet styrket. Det grænseoverskridende kultursamarbejde, som politikerne efterlyser så meget er intensiveret med festivalen.

Kunstudstillinger

Nordisk Informationskontor samarbejder med Sydslesvigs danske Kunstforening og Flensborg Bibliotek om kunstudstillinger.

I forbindelse med litteraturfest.nu åbnedes en udstilling med to danske og to tyske kunstnere under titlen Stories. De to tyske kunstnere Nina Brauhauser og CP Mary Huls viste henholdsvis fotografiske værker og skulpturelle arbejder. De to danske kunstnere Christina bredahl Duelund og Sergei Sviatschenko viste installationer og collager. Ca. 50 deltagere var til åbning af udstillingen.

Nordiske stemninger, Færøerne, kunstudstilling, foredrag og koncert

Der var fint besøg på Flensborg Bibliotek, da informationskontoret inviterede til færøsk temadag d. 2. november.

Gennem samarbejde med Det grafiske værksted Steinprint i Tórshavn vistes en flot udstilling med den færøske kunstner Tóroddur Poulsen og den danske kunstner Claus Carstensen. Jan Andersen fra Steinprint havde sammenstillet udstillingen sammen med kurator Kinna Poulsen fra Færøerne. Begge var til stede ved åbningen sammen med de to kunstnere.

Efter åbning af udstillingen talte journalist og forfatter Else Lidegaard om sine to anmelderroste bøger „Med snudehulkende hilsen fra William Heinesen“ og „Kære Estrid – Jørgen –Frantz, du kære“.

Dernæst læste forfatter Tóroddur fra sit lyriske forfatterskab, og dagen sluttede af med koncert ved den færøske sanger og skuespiller Annika Hoydal.

Til den færøske temadag deltog ca. 75.

Kurser i fundraising

Under overskriften ”Fra mikro til makro projekt” af holdt informationskontoret sammen med Regionskontoret i Padborg et kursus i fundraising d.2. september. Der blev i forskellige grupper fortalt om nordiske fonde, regionale og lokale fonde samt EU-midler.

Uffe Elbæk tidligere kulturminister og medlem af Folketinget i Danmark fyrede op under de tilstedeværende gennem oplægget Kulturprojekter – fra mikro til makro - ”best practice. Nordisk Informationskontor bidrog med oplæg om Nordisk Kulturfond og Kulturkontakt Nord.

Der deltog 120 i kurset, som havde deltagelse af både danske og tyske kulturaktører og blev simultantolket til tysk.

Læsekredse i nordisk litteratur

De nordiske læsekredse, som eksisterer på landsplan arbejder ud fra et nordisk litteraturkompendium, som er udarbejdet af informationskontoret. Senest er materialet opdateret med et læsekompendium med afsnit om samisk litteratur og litteratur fra Ålandsøerne.

Biffen

Arbejdsgruppen bag den flensborgske filmklub Biffen har også i år tilbudt en kavalkade på 8 danske og nordiske film, som blev vist i Flensborghus. Der er stor interesse for disse filmaftener, hvor publikum gennemsnitligt er ca. 80 - 90. Flest kommer til de kendte danske film, men også til de kendte nordiske film er der fin søgning. Hemmeligheden bag denne succes er foruden valget af kvalitetsfilm formentlig, at man her kan se danske og nordiske film på originalsprogene og slipper for synkronisering. Dertil kommer at arbejdsgruppen har gode erfaringer med at give en kort introduktion forud for filmvisningen - ligesom oste- og vinbuffeten er populær. Følgende film har været vist i år:

Forår:

”Samme dag, næste år”, USA 2011, Instr.: Lone Scherfig

”Den skaldede frisør”, Danmark 2012, Instr.: Susanne Bier

”Kapringer”, Danmark 2012, Instr.: Tobias Lindholm

”Beyond”, Sverige 2010, Instr.: Pernilla August

Efterår:

”Jagten”, Danmark, 2012, Instr.: Thomas Vinterberg

”Kontiki”, Norge 2012, Instr.: Joachim Rønning, Esben Sandberg

“ Hypnotisøren”, Sverige 2012, Instr.: Lasse Hallstrøm

”Balladen om Marie Mrøyer”, Danmark 2012, Instr.: Bille August

I alt har der været et samlet publikumtal på ca. 950.

Forfatterlæsning

Den islandske forfatter Einar Már Gudmundsson har været på turné i Danmark for at præsentere sin seneste roman ”Islandske konger”. Den 12. og 13. november optrådte han i henholdsvis Løgumkloster og Flensborg.

I alt ca. 130 tilhørere.

Julekoncert

Julens melodier, bl.a. nordiske julesange og salmer.

Koncert 17. 12. dec. Ved Frøya Gildberg, sopran.

Ca. 50 tilhørere.

Arrangører: DCBIB, Foreningen Norden og Nordisk Informationskontor.

Udkantsdanmark. Provokation til handling!

Informationskontoret har i samarbejde med Birgitte Boelt, Center for Undervisningsmidler i Aabenraa, taget initiativ til et netværk for kvinder i forskellige jobs i grænselandet. Møderne er fyraftens møder. Vi vil gerne skabe et netværk for kvinder i regionen. Vi besøger hinanden på skift og lærer hinandens arbejdspladser at kende. Der er 3 årlige møder og netværket som hele tiden udvides har omtrent 30 medlemmer. Vi har i år bl.a. besøg Løgumkloster med præsentation af kirke, kloster og institutioner som europæisk kulturarvsprojekt samt Det gode skib Libelle i Flensborgs Havn, hvor forfatter Tine Enger præsenterede sin seneste roman ”Land Under”, hvis handling foregår i grænselandet, specifikt de friske halliger.

Sprog og interkulturel forståelse - Sprache und interkulturelle Verständigung

Regionskontoret Region Sønderjylland/Schleswig i Bov har etableret en arbejdsgruppe / et grænseoverskridende netværksamarbejde: „Sprog og interkulturel forståelse“ (Sprache und interkulturelle Verständigung). Der er tale om et samtaleforum, hvor en række faggrupper fra undervisnings – og kulturområdet mødes fra begge sider af grænsen og informerer hinanden om forskellige projekter og arbejdsområder. Som udgangspunkt for samtalerne, der finder sted 4 – 6 gange om året, er der oftest indkaldt en foredragsholder, hvis indlæg danner basis for den efterfølgende diskussion. Anette Jensen deltager i møderne.

Arbejdsgruppen er med til at vedligeholde og videreudvikle samtalen og samarbejdet hen over grænsen.

Der er løbende foredrag og diskussion om aktuelle regionale emner.

Kommende projekter

På nuværende tidspunkt er der allerede taget initiativ til forskellige projekter, som vil finde sted i løbet af 2014. Der er således allerede lagt et planlægningsarbejde i flere af projekterne, derfor nævnes de her:

Folketingets præsidium har bevilget 500.000 DKK til Nordisk Informationskontor mhp. at markere 150 året for slaget på Dybbøl i 1864.

Desuden bliver der også et enkelt projekt, som markerer 200 året for adskillelsen mellem Danmark og Norge i 1814.

Dybbølprojekter i 2014

- Dybbøl læsekreds projekt med seminar: Dybbøl 1864-2014 – og hvad så nu / Düppel 1864-2014 – und was jetzt? Gennem vinteren læser interesserede læsere el. læsekredse tekster, som tematiserer Dybbøl: Herman Bangs ”Tine”, uddrag af Tom Buk-Swienty: ”Slagtebænk Dybbøl” / ”Schlachtbank Düppel” og uddrag af Theodor Fontane: ”Der Schleswig-Holsteische Krieg om Jahre 1864”. Læsekredsene samles på seminar d. 5.4. 2014 på Regionskontor, Region Sønderjylland-Schleswig i Padborg, hvor bl.a. forfatter Tom Buk-Swienty og overborgmester Simon Faber medvirker. I samarbejde med Kulturbüro der Stadt Flensburg og Regionskontor Sønderjylland-Schleswig. Dette projekt støttes også af Interreg –projektet 4A-programmet.
- Kulturaften med skuespiller Lone Hertz og violinist Harald Haugaard og sanger Helene Bluum i Riddersalen på Sønderborg Slot d. 26. marts 2014. Lone Hertz læser fra Herman Bangs ”Tine”. Harald Haugaard og Helene Bluum spiller og synger slesvigske sange fra tiden omkring 1864, i moderne udsættelse af Haugaard. I samarbejde med Sønderborg Kommunes Kulturafdeling.
- Dybbøl på skolebænken: 6 klasser besøger Historiecenter Dybbøl og får fortalt historien. Efterfølgende underviser lærerstuderende fra Flensburg Universitet de pågældende klasser – dvs. sætter et undervisningsforløb op, som omhandler Dybbøl. I samarbejde med Universität Flensburg og Regionskontoret, Region Sønderjylland-Schleswig samt de pågældende 6 klasser.
- Mærk historien – Dybbøl 1864: 8 skoler, 4 danske og 4 tyske besøger Historiecenter Dybbøl og introduceres til stedet via Dybbøl undervisningsmateriale. Eleverne skal via et såkaldt Djeeo-løb besvare spørgsmål og via løbet repetere selve undervisningsforløbet, som dannede optakt til Djeeo-løbet. I samarbejde med CFU – Sønderjylland og Regionskontoret, region Sønderjylland-Schleswig.
- Der udskrives en kronikkonkurrence med temaet Slesvig 2064 – hvordan ser vores grænseland ud om 50 år. Visioner for de kommende 50 år. De vindende tekster udgives og præsenteres til efteråret. I samarbejde med Grænseforeningen.

Markering af 200 året for adskillelsen af Danmark og Norge i 1814

- Til litteraturfestival inviteres 4 norske forfattere – Norge bliver temaland på årets festival.

Øvrige projekter

- Nordisk – dansk – tysk litteraturfestival fortsætter for femte år i træk og er allerede under forberedelse. Den vil finde sted d. 18. – 22. november 2014. Ca. 10 forfattere vil igen besøge grænselandet og læse for både dansk og tysk publikum. Norge bliver temaland. Der satses igen på kendte forfattere, som turnerer i grænselandet på biblioteker, skoler og kulturinstitutioner. I afslutningsweekenden samler vi festivalen i Flensburg og tilbyder en ”samlet pakke” med litterære tilbud. Der samarbejdes med repræsentanter for biblioteker syd og nord for grænsen, repræsentanter for universiteterne i Sønderborg og Flensburg, Kulturbüro Stadt Flensburg og Literaturhaus i Kiel. Nordisk Informationskontor står for projektledelsen.

- Kunstudstilling med kunstnere fra de nordatlantiske lande Grønland, Færøerne og Island i nov. 2014. En vandreudstilling som er finansieret af Region Syddanmark og hvis projektleder er Det nordatlantiske Hus i Odense.
- Anette Jensen organiserer et kursus i fundraising på Fyn.
- Rejse til Færøerne i samarbejde med Rødding Højskole
- Biffen, tilrettelæggelse af forårets og efterårets filmprogrammer (samarbejde med de sydslesvigske organisationer).

Anette Jensen
Januar 2014